

KLÓFIZETÉSI ÁR:
Égész évre . . . 6 korona.
Egyre tiszta ára 10 fillér.

MEGJELENIK HETENKÉNT EGYZEN:
pénteken és minden törvény-
hatósági bizottsági közgyűlést
megelőző és követő napon.

A VÁROS

SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓHIVATAL
Városi nyomda.

Ide küldendő a kéziratok és
klófizetési díjak.

KÖZIGAZGATÁSI, KOZMŰVELŐDÉSI ÉS KÖZGAZDASÁGI HETILAP.

Főszerkesztő: **VECSEY IMRE.** — Felolós szerkesztő: **KONCZ ÁKOS.**

Kiadóulajdonos: **A VÁROSI NYOMDA.**

Városi tisztviselők fizetésrendezése.

Írta: **Benel Antal.**

Azt hiszem, hogy egészen fölösleges bizonyítgatni azt a tételt, hogy a tisztviselők csakis abban az esetben felelhetnek meg a földadataiknak, hogyha anyagi tekintetben legalább némileg türhető állapotban élnek.

Mert bizony becsületet, tudást, lelkiismeretes odaadást és emelkedett szellemet igénylő működéseikben nem szabad, hogy zavartassanak a létfontartásért való küzdelmek keserűségei által. Nem fényűzési szükségletek kielégítésére alkalmas összeget, hanem csakis a legszerényebbik megélhetési módot biztosító kenyeret várnak az ország városainak tisztviselői.

Méltányos tehát, hogy kérésük mindenütt meghallgatassék.

Mert mindaddig, amíg a tisztviselő pályán nyomorgás a munka bére: mindaddig a közügyek ideális földadatahoz szükséges ideális munkaerőt nélkülöznie kell a város anyagi és szellemi boldogulását óhajtó közönségnek.

Helyesen és méltányosan cselekszi tehát a közönség, mikor ama tisztviselő részére, akiknek a város erkölcsi, szellemi, anyagi és fizikai jólétének megteremtése és fejlesztése a hivatása — legalább is elviselhető anyagi létalapot biztosít!

Mert ez által oly szerződés jön létre a városok közönsége és a városok tisztikara között, amely szerződés által határozottan nem csak ad, hanem nyer is, a város közönsége — és pedig igen nagy anyagi hasznot biztosító, lelkiismeretesen odaadó és emelkedett szellemű tevékenységét.

A városi tisztviselő fizetésrendezésének kérdésével kapcsolatosan megemlítendőnek tartjuk, hogy a közélet földadatainak keretében a tartalmat megterjemt és kiépíteni a köz-tisztviselők köteleessége.

A tradicionális intézmények fontartása és modern kultura evoluciója által követelt berendezések létesítése, fontartása és tökéletesítése mind-mind a köztisztviselő földadatát képezi.

A közigazgatás tehát maga a közélet!

Ezért kell jó köztisztviselői kar.

A közigazgatás, amely magasztos feladatának megfelelően akar, kell, hogy mindenek előtt gyors legyen, mert az elkészt segély értékelen, hiába való és kárba vesztett fáradsága a közigazgatásnak és hasznavehetetlen támasza a közéletnek. De ám kíméletes is legyen, mint különösen városunk gazdasági helyzete és pénzügyi viszonyai feltétlenül megkövetelik, hogy a leghehlyesebb nemzetgazdaságtani elvek szigorú alkalmazása mellett fejtsessék ki a berendezésekre irányuló törekvést.

A közérdek érvényesítésének a magánérdek legnagyobb kimélesével kell történnie!

A gyorsaság és kíméletesség elve mellett feltétlen önzetlenség is követelendő.

Tehát nem szabad egyéni jelentőségű érdekek célra-jutásának és sikereinek biztosítására érvényesíteni a közbizalomból viselt befolyást.

Mert, amíg a közhatalom szabálytalan érvényesítése — egyfelől — az egyéni érdekek sikereinek biztosítása szem-

pontjából való gavalléroskodás látszatát kelti, addig másfelől igen feszélyezett helyzetet idé elő — amint azt éppen a legutóbbi közgyűlés egyik fölmerült vitája alkalmával is tapasztalhattuk.

A jó közigazgatásnak tehát legfőbb földadata a közérdeket olyan módon szolgálja, hogy a közélet teréről elháritsa az akadályokat és legyőzze a nehézségeket, amelyek elháritására és legyőzésére a magánérdek nem elégségesek. Természetesen, minden alkalommal az tartandó szem előtt suprema lex gyanánt, hogy a gyógyítás és sohasem rombolás a közigazgatás feladata.

Ime a közéleti küzdelmek zászlójára fölesküdtött harcosoknak, a köztisztviselőknél feladata, a kiiktől föltétlenül megkövetelendő, — az előírt szellemi képzettség mellett — hogy megdönthetetlenül szilárd erkölcsi alagra helyezkedve szolgálják a közéletet.

Tehát nem tintafogyasztásra és nem unterlag koptatásra, vagy hivatalos óra pontos kiülrökre van szükség a közéletnek, hanem önzelen, odaadó, emelkedett szellemű, lelkes munkásokra, akiknek minden működéséből kisugározzék az önzetlenség, a nemeslelkűség, az ész és szív összhangzatos intelligenciája: a tapintatosság.

Ezért olyan fontos és elsőrendű közérdek a közigazgatás terén a személyi kérdés anyagi létalajának megszilárdítása, hogy — az esetlegesen beálló személyi változások alkalmával — a jónál jobb elemek is pályázhasanak és kerülhessenek városunk közügyeinek szolgálatába.

Csakis így alakulhat ki egy ideális földadata magaslatán álló, teljes köztisztviselői kar, amelynek minden tagja — a köztintézkedésnek elegendhetetlenül szükséges cmeleti képzettséggel, erkölcsi erővel és a földadatok kíméletes, gyors, tehát helyes megoldására képesítő gyakorlati érzékkel rendelkezik.

Igaz, hogy a polgárok adóterhe némileg növekedett a tisztviselő fizetésemelésével, de elvárjuk, hogy a tisztviselői is erkölcsi kötelezettséget vállalnak: hogy összes szellemi erejüknek legteljesebb kifejtésével arra törekedjenek, hogy — ezt az érettük vállalt terhet — takarékos és helyes irányu gazzdálkodással észrevehető módon kisebbiteni igyekeznek!

Vagyonunk és terhünk.

Írta: **Zoltai Lajos.**

Debreczen város és lakossága kezében levő cselekvő vagyon tökéretekét imig állíthatjuk össze:

I. Mezőgazdasági vagyon.

Alapföke (röldbirtok és épületek)	84,162,433 kor.
Álló üzleti tőke (állat, gép és eszközök)	11,000,000 "
Forgó üzleti tőke (vetőmagokészletek stb)	3,000,000 "
	98,162,433 kor.

II. Telkek és épületek értéke.

Beltelkek	23,546,000 kor.
Bérbéradott házak	23,852,145 "
Házostályadóval terhelt házak	9,200,000 "
Adómentes középületek	5,578,658 "

32,176,803 kor.

III. Ingótlékek értéke.

Ipari és közlekedési társulatok, pénzintézetek, bankok, szövetkezetek vagyonából, beltekébeli átlag 79% -	31,984.736 kor.
Város köztérnyei, papírtalaj, vállalatának felszerelése, közművei és javadalmi stb.	15,402.339
Egyházak és kollégiumi köztérnyei	6,439.526
	54,806.491 kor.
Levonva ebből 39,449.318 jelzálogos tartozás és 16,310.000 váltó, készpénz és készpénzi	Pfőösszeg 215,145.737
	Osszesen 55,759.816 korona kölcsönök.

Mutatkozik kimutatható tiszta vagyon értékű 159,386.411 korona.

Az utolsó népszámlálás 72,351 főnyi polgári népességet talált Debreczenben. A katonaság együtt pedig 75,006-ot. Ha már most a vagonterheltség tényeként a népesség számához való viszonyait vizsgáljuk, azt tapasztaljuk, hogy

a mezőgazdasági vagyon értékéből egy főre esik	1356 kor.
a telkek és épületek	859 "
az ingó telkek	757 "
Az összes vagyon értékéből egy főre esik	2972 kor.
És a terhekből? A terhek pedig így oszlanak meg:	
a jelzálogos tartozásból esik egy főre	543 kor.
a személyi hitelből	325 "
	Osszesen 768 kor.

Vagyis az egy főre eső vagyon értékének 25-8 százaléka.

Íme, a vagyon jóvedelmének egynegyed részét az adósságok kamatai főlemezik. Amde azt is láttuk, hogy a kamatokon és a törlesztéseken kívül ugyanarra, sőt többre megy az állami és egyéb közadó természetű szolgáltatásoknak a summjája. A kamatok fejenként 49, a különféle adók és járulékok 50 koronával terhelik egy év alatt a lakosságot. Ez a kettőre kiadva elviszi a háromezer korona értékű vagyon öt százalék hozadékának kétharmadát. Jóvedelmül tehát voltaképpen az adósságok és adók követelte kiadások teljesítése után megmaradt 50 korona telhető.

Látható, hogy a föld- és háztörk járadata és a töké kamatjóvedelme, bármilyen tekintélyes értéket képviselne is együttréve, nem fedezi, nem is fedezi az egész lakosság növekedő életszükségleteit. A hiányt nagyobb részben a munka jóvedelme és a vállalkozói nyereség, kisebb részben a hitel fedeli. Annak a munkának jóvedelme, amelyet a nép fizikai és szellemi ereje által az őstermelés, az ipari és kereskedelmi tevékenység, valamint a különböző szellemi foglalkozások terén fejti ki. E személyes vonatkozású jóvedelem sulyát legföljebb a név kivettett adókkal mérhetjük meg hozzávetőlegesen. Nevezetesen, ha például fölvevők az 1901. évi adók elosztását a különböző adótarifák között és a számítás eredményeként megállapítjuk, hogy az 1901. évi adóknak 50-40 százalékat tették, a föld-, ház- és tőkekamat-adók, 34-59 százalékat a kereteti adók és a nyilvános számadásra kötelezett vállalatok adója; 15-01 százalékat pedig az összes adónevek után fölvetett általános jóvedelmi pótdókok foglalták el.¹

Ísméltjük, hogy ez nem pontos megmérése a személyes kereset által szerzett jóvedelmeknek. Mert maga a mértek sem egészen igaz, miután köztudott, hogy az aránytalanság uralkodik a különböző forrásokból eredő jóvedelmek megadottságában. Főként az ingatlanok túlságos adóterhe miatt haljúk a leg többre passzát.

En tavaly helyi közéletünk egyik vezérő férfa kezében láttam egy adatgyűjteményt arról, hogy 1901-ben a debreczeni állami adóhivatal, a vasuti üzletvezetés és a temesvári VII. házparancsnokság pénzárú mennyit fizettek ki a Debreczenben elhelyezett állami hivatalok, intézmények személyi és dologi szükségleteire. A részletek pontosan már nem emlékszem. Hanem azt jól megjegyeztem magamnak, hogy a bel-, igazság-, kereskedelem-, pénz-, föltermelés-, honvédelem- és vallás- és közoktatásiügyi kormányok hatáskörébe tartozó hivatalok és intézmények közti mindkét hátsóterülethez helyőrségek egy évi főtartása többre került *hét millió* koronával. Ebben a vasuti üzletvezetés megadott *hét millió* részesedik. Ez a hét millió csaknem annyit, mint a debreczeni határ nyerszőveléknék egy évi értéke és kétszer annyit, mint a városra 1902-ben fölvetett közvetlen és közvetett adók, pótdókok együttréve. Ez a kulcsa annak, hogy a IV. osztályú kereseti adó 1876 óta miért emelkedett 561 százalékkal. És ebben is visszatükröződik a bürokrácia és militarizmus roppant drága mivolta.

Felner már ezelőtt hat évvel megjelent tanulmányában azt bizonyította, hogy a mezőgazdasági gazdaságot magyar fölbitörk értékeknek 21-47 százalékig van jelzálogosítással terhelve, az összes adósságokat tekintve, a magyar fölbitörk értékének 25-42 százalékát eladósodott; az összes ingatlanok (épületek és fölbitörk) jelzálogi eladósodottságának aránya még nagyobb: 25-59 százalék. Ungvácsnak Felner a fölbitörkora nehézedő köztérheket és egyéb nyilvános jellegű kényszer-szolgáltatásokat is 5 százalékkal tökéstiven, úgy találta, hogy a hitellek és közterhek tökértékének össz-summjája a magyar föld értékének 48-56 százalékát abszorbeálja.

Mi a mezőgazdasági vagyon terhelő adósságoktól a többi ingatlanok terhéből nem választhatjuk el, ugyanazért először a realkölcsönök

ket külön; azután a real- és személyi hitelt együtt viszonyítottuk az ingatlan, majd az ingatlan és ingó vagyon értékéhez.

Debreczenben az egész országra nézve tett Felner-féle számítások után őt is málva a jelzálogterhe a mezőgazdasági összvagyonnak 24-66, a real- és személyi-kölcsönök pedig az összes ingó- és ingatlan vagyonnak 25-85 százalékát tették. Magyar Debreczen *eladósodottságának méretei csaknem özösvénynek az országos átlaggal*. Ugy, hogy az adósságszámításban a mi városunk semmiben sem maradt mögötte az ország többi részeinek.

Mielőtt adataink közlést befejeznék, még egy nyílt kérdés vár feleletre. Indokolható és menthető-e a debreczenieknek ekkora eladósodása? Föltétlenül szükséges volt-e, hogy ilyen nagy mértékben vegyék igénybe a hitel eszközét?

A mai állapotokat tisztán helyi nézőpontból helyesen meg nem ítéltük. Mert azok alakulásánál tagadhatatlan külső befolyások is érvényesültek. Nem vagunk annyira konzervatív, hogy minden haladást elítéljék. Lassú, biztos haladás a jelszavam. A szédlétes gyorsaság a veszedély esélyeit szaporítja, mely hogy építhessen, torni, rombolni kényszerül.

Újtörök a létezők romjain emelkedhetnek. És az eszközök nem mindig, nem mindenütt várják készen az alkotni. Épteni akarókat! A kulturális és gazdasági fejlődés vágya, a fervekés arra, hogy az emberiség tökéletesedéséért küzdő nagy szellemek vívmányából mi is minél többet bírassunk, tökésgény körülmények között indult meg. Debreczen maga is része az egésznek, aránylag nem sokkal volt kedvezőbb helyzetben az országnál. Az uralkodó áramlat befolyása alul szándékosan sem tudta volna kivonni magát. A hitelgazdaság műveléjhez folyamodott. De speciális okok is elősegítették az adósságok növekedését. A mai nemzedék kisebb-nagyobb terhelék öröklötté vagyonát a mint az adósságnövekedést és ezekkel együtt a birtokváltozások szaporadtak, mindjohban beigazolást nyert nálunk is az a tapasztalat, hogy "a birtokvesztés, vagy az örökösödés nyomán bekövetkezett birtokcseré növekszi a föld terheit".

Ugy a városoknak, mint az egyes polgároknak már voltak adósságai, amikor az új korszak beköszöntött. Jelentékeny kiadások, beruházások szükségbe merült föl az öségi paténs életbeélépítése után, a régi zálogos puszták megörökítése követelték. Ez az átalakulás, amely új korszakot nyitott Debreczen gazdasági és birtokjogi állapotában, egy a közgyógyon, mint az ebből fölül magánjogi természetű birtokok megterhelése. Majd elkövetkezett a belső legelőföldök kiosztása. Kezdetben kevés háztörök fizette ki készpénz a váltás-összeget, miután azt a város 32 évi 8 százalékos kamat mellett a kiosztott földetlen meghagyta. Így lódon egyszerre 900.000 forintnál több a debreczeni mezőgazdaság terhe, csakhamar többel is; amikor ezt a 14.706 kat. hold földet a gazdák művelés alá fogták és fölterelték jószággal, eszközökkel, épületekkel. Használó módon, bár kisebb mértékben, új terhek képződésével írt a gazdasági rendszer.

Másfelől, a kir. táblának, vasuti üzletvezetésnek és más hivatalok idehelyezése, gépjármű-műhely fölállítás, általában a város népességének természetesen uton és beköltözés által való rohamos szaporodása fölrendelték az építkezést kedvet. Ez volt az építkezések 2. vezére. Egyedül a város nyolcz milliót költött építkezésekre. A magánosok ugyancsak milliókat fektettek bérházakba. Közébejt a város belterületének megővezetése a kertek és *majorsági földek* bekapszolásával, miután száz meg száz kis családi ház bujt elő gomabódára az új telkekben. Ez az extenzív városfejlesztés érzékeny visszahatást szült. Amint már mondtuk: a bérházarok sok lakás üresen maradt és leszállott a házak értéke. A spekuláció, mely az építkezést kedvet fölajlaltotta és igen sok embert adósságra vert, így borszula meg magát. Szóval, ha ömerekélet és higgadt számítás immunis teszi a debreczenieket, ma néhány millióval kevesebb terhe felszák ingatlanaikon, vagy termelőbb képességű befektetésre fordítja magát. Amde sem a hivatalos város, sem a lakosság nem vonta meg minden esetben azt a határt, amelyet telről lépve, már csak fölösleges, vagy kevesebb gyakorlati ezüli költelezésbe verődnek. A városfejlesztés munkájában meg-megtesztették a helyes és arányos beosztást. Mikor még az alap szín mindenütt lerakva, más részen már a diszító munkán dolgoznak. A törvényhatóság nagyon is sokat költött kaszárnyákra és egy-egy föltétlenül állami föladatot szolgáló intézmény elhelyezéséért lazasan licitált, holott a népelembe mi is sinyli a kellő szürem és jól berendezett iskolák hiányát. A helyőrség és hivatalok számanak szaporítása által, bizonyon, nagy mértékben nő a helyi piac fogyasztókönzsége. De már kevesebbet törődünk földünk termő őserajének fokozásával, a produktív tényezők fejlesztésével és távolról sem hoztuk annyi áldozatot azért, hogy a törzspopulátság derekasan fölvehesse a boldogulás harcát és megállhassa helyét az új idők nagy kulturális és gazdasági küzdelmében.

Mi hit a jövő föladata? Terjengő program helyett rövidben foglalhatjuk össze: takaréksággal a fogasztásban, óvatossággal a hitelkeresésben és minél több produktív munka! Ez legyen a debreczeni társadalom irányadó jelszava. De maradjon teminálva elég az államhatáronnak is. Czélét csak egyesült erővel és akarattal érhetünk.

Utmutató a városházán.

A polgármester fogad minden kedden és pénteken 11 órakor.

A tanács rendes tanácsulást hétfőn és csütörtökön délután 10 óráig; a tanácsokozak ez időben feleket nem fogadnak.

¹ 1880-ban a föld-, ház-, tőkekamatadók 50-24, a kereteti és vállalati adók 31-28, az áll. jöv. pótdókok 11-89%-át tették az összes adóknak.

Az árvaszék szerdán és szombaton és a hó utolsó napján délelőtt tartja üléseit. Az érdekes előadók felelnek felelősségüknek adnak és fogadnak hétfőn, kedden, csütörtökön, pénteken d. e. 10—12-ig.

A közigazgatási bizottság minden hó 5-ikén tartja üléseit.

Az íktató hivatal hétköznapokon d. e. 9-től 12-ig, d. u. 3—5-ig, vasárnap és ünnepnapon 9—11-ig fogad el beadványokat.

Hivatalos órák a városházán. Hétköznapokon d. e. 9—12-ig, délután 3—6-ig; vasárnapokon és ünnepnapokon 9—11-ig.

A hivatalok és azok száma a városház fő- és mellékkapui alatt kifüggesztett táblákon jelezve vannak.

Közigazgatási hírek.

* **A polgármester határozata.** Sok szó esett mostanában arról, hogy a polgármester a „**Debreczeni Független Újság**” utcai elárúsítását betiltotta. Természetesen ez felháborította a nevezett újság kiadóhivatalát és elczáplava valónak mondta a polgármester határozatát. Hogy olvasóink is tudják azt, mi okból tette a polgármester ezen intézkedését, leközöljük szóról-szóra a polgármester határozatát, mely így hangzik:

»3543/904. eln. sz. Debreczen sz. kir. város polgármesterétől. Sikkasztó ev. ref. esperes-lelkésznek sikkasztás tényszerű kivül az esperes-lelkésznek magán életével a szemérmert és erkölcsiséget sértő módon, még pedig egyes neveknek is felemlítésével, tehát akként foglalkozik, hogy szinte kiszínezni kívánja a jelzett erkölcsstelen üzemeket és tekintettel arra, hogy többször tapasztaltam, miszerint a lap a hatósági intézkedéseknek rosszindulatú értelmezésével a hatóságok ellen igazt, s a közrendet veszélyeztetfi: — a »Debreczeni Független Újság« utcai elárúsítására 2468/1904, eln. szám alatt kiadott engedélyt a mai naptól fogva az 1608/1897. belfügymiszteri körrendelet értelmében visszavonom és a lap utcai elárúsítását nem engedélyezem. Debreczen, 1904 szeptember hó 11. Kovács József polgármestere.

Az utcai elárúsítás megvonásának tehát ez volt az oka. Bizonyára ez okból tiltotta be a vármegye alispánja is a vármegye területén az utcai elárúsítás. Ebben a határozatban csak az elfogultság lát elczáplava való dolgot. Ami pedig azt a gunyos megjegyzést illeti, hogy a polgármester bezzeg megengedte »A város« cz. lap utcai elárúsítását, egyszerűen azt feleljük, hogy bizonyára a mi lapunk is hasonló sorsra fog jutni, ha ellentétbe helyezkedik a belfügymiszter fentjelzett körrendeletével.

— **A katonai ellenőrzési szemlék határideje** a 39-ik hadki-egésztő és a 3. honvéd kiegészítő, valamint a 7. népfelkötő járás parancsnokságokban a következőleg megállapítatván, a városunkban tartózkodó egyénekkel a következő napokon tartatnak meg:

- a) **Községi hadsereg részéről:** 1904. évi október hó 11., 12., 13., 14., 15-én rendes szemle. Okt. hó 28. és 29-én utószemle.
b) **A honvédség részéről:** 1904. évi október hó 19., 20., 21., 22-én rendes szemle, november hó 9., 10. utószemle.

c) **A népfelkötők részéről:** október hó 1., 3., 4., 5-ik napjaín. A népfelkötőnk utószemle nem tartatik.

— **A katonaságnak** sok gondot okozott ez évben az ujonczok kiképzése, alig képeztek ki részben a május hó 9-én bevomult ujonczokat, már újból megtételeit az intézkedés az október hóban bevonuló ujonczok beidézése, a hadseregbeli ujonczok a f. évben okt. hó 10-re, az egyévi önkéntesek és póttartalékosok október hó 3-ra hivattak be, a honvédséghez pedig az egyévi önkéntesek okt. 1-re, a póttartalékosok és az ujonczok október hó 6-ra vannak behiva.

A behívójegyek már nagyrészen kézbesítés alatt állnak.

— **A színházi bérlők figyelmébe.** Van szerencsém a t. közönséget értesíteni, hogy a régi bérlők jogai f. hó 28-án délután 5 óráig tartanak fent. — 1904 szept. 20. **Oláh Károly**, tanácsnok, színházi felügyelő.

* **A fűcsikai vasut megnyitása.** A fűcsikai iparvasut közigazgatási bejárása f. hó 17-én történt meg. A kereskedelmi miniszter-

rium részéről körülbé érkezett ez alkalomra Garády Lajos vasuti és hajózási felügyelő, míg a várost Kovács József polgármester, Körner Adolf tanácsnok, Aczél Géza főmérnök, Török Gábor erdőmester, Hoty Kálmán mérnök és Botos Lajos erdész képviselték. A miniszteri kiküldött mindent rendben talált és az iparvasutat átadta a forgalomnak.

— **A szervező bizottságból.** A városi szervezeti szabályzat átoldozására kiküldött bizottság Kovács József polgármester elnöklésével szeptember 17-iken délután 3 órakor ülést tartott a város kis tanácstermében. — A bizottság a rendőrség szervezését beszélte meg. Sok üdvös eszme merült fel az alkalommal, rendőrségünk mostani állapota minden oldalról meg lett vitatva, végleges határozatot azonban ez alkalommal még nem hozhatott a bizottság, hanem tanácskozását e hó 23-ikán délután 3 órakor folytatni fogja.

— **Meg nem erősített alapszabály.** Nagy Péter és társai a debreczeni általános 48-as népkör alapszabályait kidolgozták és azt jóváhagyás végett felterjesztették a belfügymiszteriumhoz. A belfügymiszterium azonban visszaküldte a felterjesztett alapszabályt és nem láttamozta, mert, mint Debreczen sz. kir. város közönségéhez intézett leiratában jelzi, a kor alakított, annak alapítása által oly törekvések kívánának szolgálni, melyek az állami rend és közbiztonságra nézve veszélyes következményekkel járhatnának.

* **Jóváhagyott alapszabály.** Hajdu vármegye méhész-egylete nemrégiben alapszabályt dolgozott ki, melyet a földmívelési miniszter ellátott a jóváhagyási záradékkal.

— **Katonai utóállítás.** Katonai utóállítás volt folyó hó 20-án a Pavillon-laktanyában. Tizenkét ifju vált be az alkalommal.

* **A lovassági laktanya pótkatránca.** A magyar kir. honvédelmi miniszter a lovassági laktanya pótkatránának kibővítésére vonatkozó részletes építési tervet az építkezés keresztülvételének alapjául elfogadta és ezzel egyidejűleg felhívta a törvényhatóságokat, hogy az építkezés mielőbbi fogantatására iránt intézkedjék. A pótképítés évi bérét és díját a miniszter 464 koronában állapította meg.

— **A nőegylet szövegetanfolyama** — mint pályázó. A debreczeni jótékony nőegylet lelkes vezetése három év előtt szövegetanfolyamot létesített. A kormány is belátta az életrevaló eszme létjogosultságát és előnyeit, segítségére sietett a nőegyletnek és támogatásban részesítette. A szövegetanfolyam azóta szakadatlanul működik és már eddig is több szegény nőn tanított ki és juttatott állandó keresetforráshoz. A nőegylet most, hogy gyártmányait értékesíthesse, nagyobb szabású vállalat keresztülvételére határozta el magát. A kórházbizottság ugyanis a kórház fehérművi szükségleteire pályázatot hirdetett. A debreczeni nőegylet szintén részt vesz a pályázók között. Ez az első nagyobb szabású elajátózkodása a nőegyletnek és mindenesetre csak elismerés érdemel. Illetékes helyen is, bizonyára, ha a pályázatok elbírálására kerül a sor, figyelemmel lesznek arra a szép, nemes célra, melyet a nőegylet az októberpartifolyam létesítésével maga elé tűzött. A honi ipar terjesztését akarja elősegíteni, de emellett állandó, biztos keresetet is akar nyújtani több szegénynek. És ha sikerül a nőegyletnek egy ilyen nagyobb szabású munkát elbírására megbízást kapni, az esetben száz és száz szegénynek nyújt biztos megélhetési forrást.

* **Debreczen üdvözlése.** A Magyar Gyáriparosok Országos Szövetségének debreczeni főlkja azzal a kérrrel fordult Debreczen város képviselőtestületéhez, hogy minden ipari szükségletet a hazai ipartól szerezzék. Debreczen város közgyűlése a kéresem megfelelően, legutóbb egyhangulag kimondta, hogy mindenféle ipari szükségletet beszerzésénél kizárólag magyar iparterméket fog vásárolni s hogy szigorúan ellenőriztetni fogja a szükségleti tárgyaknak hazai termelését, valamint az ezeknél fölhasználni nyersanyagok és félgyártmányok magyar eredetét. Debreczen városa a határozatról a Magyar Gyáriparosok Országos Szövetségét is értesítette, melynek igazgatósága utóbb tartott ülésén ellátározta, hogy **Debreczen városát a hazafias elhatározásáért üdvözli és a város közönségének a magyar ipar háláját és elismerését tolmácsolja.** Együttal elhatározta a Magyar Gyáriparosok Országos Szövetségének igazgatósága, hogy a többi magyar városokat egyenként föl fogja kérni, hogy Debreczen város határozatát tegyék magukévá és érvényesítsék a debreczeni határozatnak mind a két pontját.

469/1904.

Pályázati hirdetés.

Debreczen sz. kir. város törvényhatóságának az alábbi határidő lejárta után tartandó legközelebbi közgyűlésen 1 (egy) gyámpénztári ellenőri és 1 (egy) szállásbiztosítási állás fog választás utján betöltetni.

A gyámpénztári ellenőri állás évi 1800 kor. fizetés és 400 kor. lakáspénz, a szállásbiztosítási állás pedig évi 1300 kor. fizetés és 300 kor. lakáspénz-ből álló javadalmazással van egybekötve.

Azok, kik ezekre az állásokra pályázni akarnak a a törvényes minőségű kimutatói képesek, felszerelt pályázati kérvényüket hozzák, mint a kijelölt bizottság elnökehez f. évi szeptember hó 30-ik napjának déli 12 órájáig annyiával inkább nyújtják be, mert a későbbben érkező pályázati kérvények figyelembe vételni nem fognak.

A gyámpénztári ellenőri a város szervezeti szabályzatának 143. §-a értelmében egy évi fizetésének megfelelően biztosítottakat tartozik letenni.

Ez alkalommal a választás folytán esetleg megüresedő állásokra is pályázat hirdettük: Debreczen, 1904. augusztus 9.

Domahidy Elemér, főispán.

12-1904. k.h.b.

Zártajánlati versenytárgyalási hirdetmény.

Debreczen sz. kir. város közközházi bizottsága a közközházának ágy- és ruhanemű szükségletét, fűszerárú, anyag- és fogyasztási cikkeket 1905. évi január hó 1-étől számított 3 évi időtartamra vállalat utján kivásván biztosítani, azoknak szállítására zárt ajánlati versenytárgyalást hirdet.

A szállítási részletes feltételek a közközházi gondnokságnál naponként d. e. 9—12 és d. u. 3—5 óráig megtekinthetők.

A szállítandó mennyiségért a közközházi jót nem áll, de akár több az előírýzatnál, akár kevesebb, ugyanazon árban lesz szállítandó.

Ajánlat akár külön, akár az összes cikkekre megtehető, — de csakis debreczeni kereskedők pályázhatnak, viszámenniekre kizárólag hazai pályázattal s egyéb anyag- és fogyasztási cikkiekben a lehetőségig hazánk ipari termékeivel; a viszámenniekre ajánlatot tehető

kötelesek előlegesen a kórház gondnokánál mintákat is beszoigáltatni. Miatán előírýzati ár nincsen, ajánlattevők bántépnyüket készpénzben vagy óvadékképes értékpapírokban 1904. évi szeptember hó 23. napjának d. u. 5 órájáig Debreczen sz. kir. város közközházi gondnokságánál oly módon tartoznak letetni, hogy az ajánlati összeg 5 százaléknak megfelelően. Ezen bántépny a vállalat elnyerése esetén visszatartatik és biztosítékká egészítendő ki 10% -ra.

A zárt ajánlatok 1904. évi szeptember hó 24. napjának déli 12 órájáig Debreczen sz. kir. város közközházi gondnokságánál adandók be. Később beérkezett, vagy bántépny letételőli elismervényvel fel nem szerelt ajánlat figyelembe nem vétetik.

A zárt ajánlatok 1904. évi szeptember hó 24. napján d. u. 4 órákor fognak a közközházi gondnoki irodában eszközlötésig, erelménye feltépp a közközházi bizottság döntend.

Debreczen, 1904 szeptember hó 1-én.

A közközházi bizottság

Az üzlet teljes felozlatása miatt hatóságilag engedélyezett

Végkiárulás!!

SZIFFT ALADÁR

Piacz-utcaza 24. sz.

Schroll-féle chiffonok és vásznak, női és férfi fehérnemű és téli alsó ruhák, női ruhaszövetek és posztók, téli fej- és nagykenőkör, asztalíntékek és ágyterítők, batizatok, cartonek, zefírek, czérna pique és velour barcetek, selyem kendők, esernyők és fűzők, kesztyűk, harisnyák és kötények, bélesek és rövidárúk stb.

Az összes raktáron levő áruk gyári áron alul végkiárúsítatnak.

Az áruraktár berendezéssel együtt eladó. — Az üzlet-helyiség kiadó.

SZIFFT ALADAR,

Piacz-utcaza 24. szám.

Ruhafestő!

és vegyszerei tisztító intézet

HABÉCZY ANTAL

DEBRECZEN,

Széchenyi-utcaza 42-ik sz.

Telefon 323.

Fehérnemű
Gőzmosoda!!!

Debreczen szab. kir. város könyvnyomdája

Városházépület. (Kossuth-utca.)

A modern teknika legújabb vívmányaival felszerelve, készít mindenféle nyomtatványokat a leg egyszerűbből a legdiszesebbig, jutányos ár mellett.

Meghívók, eljegyzési kártyák, üzleti nyomtatványok, körlevelek a legdiszesebben állítatnak ki. — Vidéki megrendeléseket pontosan eszközl.

Tartós betűórozóból készült tömönvényekkel helybeli és vidéki nyomdáknak, könyvtöröknek jutányos ár mellett a legrovidebb idő alatt szolgálnak.

Sürgönyezem: VÁROSI NYOMDA.

Telefon: 270. — Alapítottott 1561-ben.

URSUS A LEGTÖKÉLETESEBB BORSAJTÓ.

Az URSUS borsajtó következő előnyökkel bír: Vasgerenda és szabadalmazott nyomó fejszerkezettel állal a lehető legmagasabb nyomásért, csakny emberor igénybevetelével érhető el.

Az URSUS borsajtó aljárse fából van a vasgerendaszervezete beillesztve, hogy a szögölös vaslécekről nem érintkezik a gy a bor megfeketedése nem fordulhat elő.

Az URSUS borsajtóból a törköly egy darabban vehető ki. Az URSUS borsajtó szerkezete felülmuhattatlan szögöl és erős. — Szélódarálóka legjobb kivitelben.

Porzellan kályhák budweissi és honi Melldingi rendszerű és öntött vasakályhák és legjobb minőségű konyhák. Cserépkályhák átrakásánál a fűtőképeség tetemes emelésére és a lakás gyors felmelegítésére a feltűntést kelő új kialakítvány multiplikátor botótt felületesség mellett ajánlom. Fűtőházak és vabutok nagy raktára.

Tóth Gyula,

Debreczen. Piacz-u. 20., 27.

Üzletáthelyezés.

Van szerencsém a nagyérdemű közönség b. tudomására hozni, hogy

czukrászdámat

szeptember 13-tól kezdve

== Piacz-utcazan ==

a Lamprecht-palotába

== helyeztem át. ==

Midőn fényesen berendezett új helyiségemet b. figyelemkőbe ajánlom, tovább eddigi b. partfogásukkal közelebb is támogatni. Debreczen, 1904 szept. hó.

== Tisztelettel ==

Riesz Lipót,

== czukrász. ==